

Respons

Moldova: Ekteskapsinngåelse

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan foregår ekteskapsinngåelse?
- Hva er minimumsalderen for å kunne gifte seg?
- Hva er de vanligste ekteskapshindrene?
- Hvilke dokumenter må følge søknaden om å inngå ekteskap?
- Kan man gifte seg på en moldovsk ambassade?
- Hvilken rolle har kirka i forbindelse med ekteskapsinngåelse?

Familieloven¹

Familieloven er den sentrale loven angående inngåelse og oppløsning av ekteskap, ektefellenes rettigheter og plikter, m.m. Loven som er fra 2000, trådte i kraft 26. april 2001, og det har blitt gjort endringer i loven flere ganger, senest i 2012. §§ 9-15 omhandler inngåelse av ekteskap, mens §§ 16-32 omhandler ekteskapets innhold. Ekteskap blir definert som en frivillig inngått enhet mellom mann og kvinne, inngått etter lovens krav med den hensikt å danne en familie (Rădăcanu 2005).

Serviciul Stare Civilă (SSC – Statens registreringskontor for sivilstatus)

Serviciul Stare Civilă (SSC), eller Statens registreringskontor for sivilstatus,² er det organet som har myndighet til å vie par og å oppløse ekteskap.³ Det er et statlig organ underlagt

¹ I denne responsen henvises det til den russiske versjonen av familieloven. Landinfo har ikke hatt tilgang til en oppdatert engelsk versjon. I en del tilfeller har vi valgt å henvise til Rădăcanu (2005) fordi teksten der er på engelsk, selv om innholdet i hennes framstilling også framgår av selve lovteksten.

² Ulike engelskspråklige kilder bruker noe forskjellige oversettelser. State Registrar's Office og Civil Status Service brukes av flere. Office of Civil Status, Registry Office og Civil Registry Agency blir også brukt.

³ Enkelte kilder hevder at ekteskap kan inngås ved SSC-kontor eller hos landsbyråd (village council) (Embassy of the United States – Chisinau, Moldova (u.å.).

Justisdepartementet. Lokalkontorene rundt omkring i landet står for ekteskapsinngåelser. I moldovsk tradisjon er det vanlig å snakke om å *registrere* et ekteskap. Å gifte seg er altså å registrere parforholdet.

Moldovske statsborgere bosatt i utlandet, kan henvende seg og bli gift ved en moldovsk ambassade/konsulat.

Forlovelse

Forlovelse har ingen juridiske implikasjoner. Det gjelder med hensyn til både inngåelse, selve forlovelsestiden og opphør. Begrepet forlovelse er ikke nevnt i familieloven (Rădăcanu 2005).

Proseduren for inngåelse av ekteskap

Det er som sagt det lokale kontoret til SSC som vier folk. Hvilket kontor som skal brukes, er avhengig av bostedet til en av partene eller til foreldrene til en av partene (Rădăcanu 2005).

Partene skal personlig møte opp og erklære overfor det lokale kontoret at de av fri vilje ønsker å gifte seg, og at det ikke foreligger juridiske ekteskapshindre (Familieloven 2000, § 10) (se mer om ekteskapshindre nedenfor). SSC (u.å.a) sier klart at det ikke er lov å bruke en fullmektig eller en annen representant til å levere inn erklæringen eller søknaden. Det er heller ikke lov å levere inn erklæringen på et annet lokalkontor enn det som skal brukes ved registreringen. Erklæringen eller søknaden blir behandlet av SSC. Det betales en avgift på 20 leu⁴ (SSC u.å.a).

Dersom det ikke foreligger ekteskapshindre, skal det gå minst én måned etter at erklæringen er innlevert før ekteskapet formelt sett inngås.⁵ Begge parter må da igjen være til stede (Familieloven 2000, § 12). I særlige tilfeller kan ekteskap inngås samme dag som erklæringen blir levert inn. Loven nevner trussel mot liv, graviditet og fødsel som eksempler på slike særlige tilfeller.

Minimumsalder for ekteskapsinngåelse

Den alminnelige minimumsalderen for ekteskapsinngåelse er 18 år.⁶ I særlige tilfeller kan denne reduseres til 16 år. Det lokale SSC på bostedet til en av partene kan gi en slik tillatelse. Partene må sende en søknad som inneholder samtykke fra den mindreåriges foreldre (Familieloven 2000, § 14).

Ekteskapshindre

§ 15 i familieloven (2000) nevner situasjoner der ekteskap ikke er tillatt, blant andre:

- Når én av partene, eller begge, er allerede gift
- Når det er nære familierelasjoner mellom partene, nærmere spesifisert i loven

⁴ Valutaen i Moldova er leu eller MDL. I begynnelsen av 2013 var 100 NOK lik 221 MDL.

⁵ Ifølge familielovens (2000) § 12 skal det ikke gå mer enn to måneder fra innlevert erklæring. Selve inngåelsen av ekteskap blir i engelske kilder ofte omtalt som marriage officiation.

⁶ Før en lovendring i 2008, var grensa 16 år for kvinner og 18 år for menn.

- Mellom adoptivforelder og adoptivbarn
- Mellom personer av samme kjønn

Enhver person som mener det foreligger juridiske hindre, kan protestere mot at det blir inngått ekteskap. Det må skje skriftlig med vedlagte bevis. SSC har så plikt til å undersøke om det er hold i klagen.

Grunnlagsdokumenter for å inngå ekteskap i Moldova

Følgende dokumenter må leveres inn (SSC u.å.a):

- Erklæring/søknad undertegnet av begge parter
- Vedlegg til erklæringen som spesifiserer hvilke tjenester man ønsker under vielsen (se nedenfor)
- Identitetsbevis for hver av partene
- Fødselsattest for hver av partene
- Bevis for skilsmisse/opphør av tidligere ekteskap (dersom relevant)
- Bekreftelse på tillatelse til å gifte seg når en av partene er under 18 år (dersom relevant).

Grunnlagsdokumenter for å inngå ekteskap i Moldova når én av partene er utenlandsk statsborger

Ved inngåelse av ekteskap mellom en moldovsk statsborger og en utenlandsk statsborger kreves følgende dokumentasjon (Moldovas utenriksdepartement u.å.):

- Erklæring/søknad undertegnet av begge parter
- Identifikasjonspapirer i original og kopi
- Fødselsattester i original og kopi
- Helseattest⁷
- Skilsmisseattest/dødsattest for tidligere ektefelle (dersom det er relevant)
- Bekreftelse fra utlendingens myndigheter på at vedkommende oppfyller kravene til å kunne gifte seg i Moldova
- Identifikasjonspapirer til utlendingen som viser innreisestempel til Moldova, og visum hvis nødvendig, med vedlegg som viser partenes bosted i Moldova

Bekreftelser fra utenlandske myndigheter må eventuelt legaliseres/verifiseres med apostille, dersom Moldova ikke har avtale med det aktuelle landet om noe annet.

SSC (u.å.a) presiserer at utlendingen må oppfylle den moldovske lovens vilkår for å kunne gifte seg. Det er dette utlendingens myndigheter skal bekrefte.

⁷ I 2012 ble den medisinske undersøkelsen gjort frivillig. Det er noe uklart om det er unntak for utenlandske statsborgere slik at de fremdeles må levere helseattest.

Embassy of the United States – Chisinau, Moldova (u.å.) opplyser at i deres bekreftelse om at vilkårene for utlendingen (amerikaneren) for å inngå ekteskap er oppfylt, skal det inngå informasjon om at vedkommende ikke er etterlyst.

To utenlandske statsborgere med lovlig opphold kan gifte seg i Moldova. Dersom minst én av partene ikke behersker det moldovske språket, skal det brukes tolk.

Grunnlagsdokumenter for å inngå ekteskap ved en moldovsk ambassade når én av partene er utenlandsk statsborger

Moldovas ambassade i Stockholm opplyser i e-post av 3. desember 2012 at dersom en moldovsk statsborger og en utenlandsk statsborger ønsker å gifte seg ved ambassaden, må følgende dokumenter legges fram:⁸

- Fødselsattester
- Identitetspapirer
- Helseattest utstedt i Moldova eller i bostedsland, med opplysninger om hiv og hepatitt
- Skilsmisseattest, eller lignende (dersom relevant)
- Pass (gjelder den utenlandske statsborgeren)
- Bekreftelse fra utlendingens myndigheter på at vedkommende oppfyller kravene til å kunne gifte seg. Denne må eventuelt legaliseres/verifiseres med apostille.

For øvrig opplyser ambassaden at en søknad må leveres minst én måned før ekteskapet ønskes inngått, og ikke mer enn to måneder på forhånd.

Tilleggstjenester ved inngåelse av ekteskap

Paret som skal gifte seg, velger selv om og hva slags tilleggstjenester de ønsker. Registrering av ekteskap og utstedelse av ekteskapsattest etter den tid loven fastsetter, er gratis. Det er ulike priser for ulike tjenester, som bruk av en spesiell sal, musikk, opplesning, m.m. Det er også mulig, mot en avgift, å inngå ekteskap utenfor lokalene til SSC, og også etter arbeidstid og i helgene (SSC u.å.a).

Priser for hurtiginngåelse

Dersom det foreligger spesielle forhold, kan ekteskap altså inngås etter kortere tid enn lovens krav om én måned fra innlevert erklæring. Prisen for inngåelse etter 25 dager er 1000 leu, etter 15 dager 3000 leu, etter fem dager 5000 leu og etter 24 timer 8000 leu (SSC u.å.a).

Helsesjekk

Fram til 2012 var det obligatorisk med medisinsk undersøkelse av de som ønsket å gifte seg. Kontrollen var gratis. Resultatet av undersøkelsen ble ikke sendt til den kontrollertes

⁸ Ambassaden nevner ikke eksplisitt erklæring/søknad, men Landinfo legger til grunn at også denne må leveres inn.

kommende ektefelle, bare til den aktuelle personen. Attesten skulle følge søknaden (erklæringen) til SSC. Etter 2012 er denne sjekken gjort frivillig. Den er fremdeles gratis, og en attest blir bare sendt til den aktuelle personen (Familieloven 2000, § 13).⁹

Attester

I tillegg til ekteskapsattest kan SSC utstede en attest som viser sivil status. Denne bekrefter om en person er gift, ugift, skilt eller enke/enkemann. Attesten er gyldig i tre måneder fra utstedelse (SSC u.å.b).

SSC utsteder også duplikater av en ekteskapsattest (SSC u.å.c). Det utstedes også attester med utdrag fra registeret. Det kan for eksempel dreie seg om bekreftelse på at en person tidligere har vært gift (SSC u.å.d).

DISCS (u.å.) for Moldova viser utseendet til og innholdet av en ekteskapsattest og attest for sivil status.

Kirkas rolle

Familieloven inneholder ingen bestemmelser om kirkas rolle og kirkelige prosedyrer i forbindelse med ekteskapsinngåelse (Rădăcanu 2005).

Moldova er en sekulær stat der stat og kirke er klart atskilt.¹⁰ Kirka har ikke vigselfrett. Det er altså ikke mulig å gifte seg i kirka.¹¹ Men mange par velger å ha en religiøs seremoni i kirka etter å ha blitt gift hos SSC (Embassy of the United States – Chisinau, Moldova u.å.). Det nygifte paret får dermed en slags kirkelig velsignelse.¹²

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke-offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, og kildegrunnlaget vil ikke nødvendigvis være like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor begrensede tidsrammer og vil i liten grad inneholde bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som responsene omhandler.

⁹ Loven nevner spesielt at undersøkelsen skal ta sikte på å avdekke sykdommer som kan overføres til barn.

¹⁰ Dette gjelder for alle religiøse samfunn.

¹¹ Heller ikke i tiden før Moldova ble egen stat i 1991, i sovjet-tiden, hadde kirka vigselfrett.

¹² I praksis hender det unntaksvis, etter det Landinfo kjenner til, at enkelte prester foretar en velsignelse av par uten at partene er gift.

Referanser

Skriftlige kilder

- DISCS, dvs. Document Information System for Civil Status (u.å.). *Civil documents. Moldova, Marriage*. Zvalle: Immigratie- en Naturalisatienstiedinst (IND).
Nederlandsk betalingstjeneste.
- Embassy of the United States – Chisinau, Moldova (u.å.). *Marriages between U.S. and Moldovan Citizens*. Chişinău: Embassy of the United States. Tilgjengelig fra <http://moldova.usembassy.gov/marriages.html> [lastet ned 15. januar 2013]
- [Familieloven] (2000, 26. oktober). *Semejnyj kodeks [Familieloven]*. Chişinău: Republikken Moldovas parlament. Tilgjengelig fra <http://lex.justice.md/ru/286119/> [lastet ned 15. januar 2013]
- [Moldovas utenriksdepartement] (u.å.). *Marriages in the Republic of Moldova*. Chişinău: Moldovas utenriksdepartement. Tilgjengelig fra <http://www.mfa.gov.md/marriages-in-rm/> [lastet ned 15. januar 2013]
- Rădacanu, T. (2005). *The Family Law. Family Law Report: Moldova*. [s.l.]: South Eastern Women's Legal Initiative. SEELINE women's network.
- SSC, dvs. Serviciul Stare Civilă (u.å.a). *Marriage registration*. Chişinău: SSC. Tilgjengelig fra <http://www.stare-civila.gov.md/pages/casatorie-inregistare> [lastet ned 15. januar 2013]
Lenken fører til moldovspråklig nettside. Engelsk tekst tilgjengelig ved å trykke på britisk flagg.
- SSC (u.å.b). *Issue the marital status certificate*. Chişinău: SSC. Tilgjengelig fra <http://stare-civila.gov.md/pages/eliberare-certificate-starea-civila> [lastet ned 15. januar 2013]
Lenken fører til moldovspråklig nettside. Engelsk tekst tilgjengelig ved å trykke på britisk flagg.
- SSC (u.å.c). *Issuing the duplicate of civil status certificate*. Chişinău: SSC. Tilgjengelig fra <http://stare-civila.gov.md/pages/eliberare-duplicat> [lastet ned 15. januar 2013]
Lenken fører til moldovspråklig nettside. Engelsk tekst tilgjengelig ved å trykke på britisk flagg.
- SSC (u.å.d). *Issuing the extracts from civil status records*. Chişinău: SSC. Tilgjengelig fra <http://stare-civila.gov.md/pages/eliberare-extras> [lastet ned 15. januar 2013]
Lenken fører til moldovspråklig nettside. Engelsk tekst tilgjengelig ved å trykke på britisk flagg.

Muntlige kilder

- Moldovas ambassade i Stockholm. E-post 3. desember 2012.

© Landinfo 2013

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.